

«ՄԵԼԳՈՆԵԱՆԸ ԻՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻ ԿԱՏԱՐԵՐ» ԵՂԵՐ

Վերոնշեալ նախադասութիւնը, անցեալ Սեպտեմբերին ի վեր, շրջանառութեան մէջ է հայ մարդկանց բերաններուն մէջ. ծամոնի մման ծամծմող այս խօսքը գլեց ու անցաւ հայ մարդկանց միւս բոլոր մտահոգութիւնները, ազգային առաջնահերթ խնդիրներն ու հիմնահարցերը: Նշեալ նախադասութիւնը շատ աւելի հետաքրքրեց մարդկանց, քան՝ Հոկտեմբեր 27-ի նախճիրին հեղինակներուն խիստ ու արդար դատավարութենէ պրծիլը, Հայաստանի նախագահական ընտրութեանց ընթացքին դրսեւորուած հակաժողովրդավարական խաղբութիւնները կամ հայ կանանց Իսթամպուլի մէջ ցոյց տուող իգական սեռի բարեմասնութիւնները:

Նշեալ խօսքը արտաբերեցին Մելգոնեանի շուրջ գտնուողներն մինչեւ Մելգոնեանին տեղը չգիտցողներ, կղզիարնակ հայերէն մինչեւ ովկիանոսէն անդին ապրող հայորդիներ, հանճարներէ մինչեւ անճարներ, զանազան գոյնի, սեռի ու հասակի մարդիկ, որոնք չես գիտեր թէ «առաքելութիւն» ըսելով ի՞նչ կը հասկնան:

Նախ, առաքելութիւն յղացքի մասին:

Առաքելութիւն յղացքը միանշանակ բառ մը չէ. կարելի չէ զայն սահմանել իր բացարձակ արժէքով, ինչպէս՝ սեղան, արոտ, աղ, օղ, մկրատ. ան առաձգական բառ մըն է՝ բազմանշանակ բովանդակութեամբ. լայն ու խոր տարողութեամբ, ինչպէս՝ գաղափարական, հաւատք, կրօնք, Աստուած (նիւթապաշտներուն աստուածը՝ Մամոնան է), պայքար, այս առումով, երբ կ'ըսուի «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր», պէտք է նախ գիտնալ ըսողը ո՞վ է (հա՞յ, յո՞յն, ամերիկացի՞, ծե՞ր, երիտասա՞րդ, Մելգոնեանի պաշտօնեա՞յ, Մելգոնեանէն ներս պաշտօնեայ դառնալու թեկնածո՞ւ, մերժուած թեկնածու, ուսուցի՞չ, բանուո՞ր, հերթապա՞հ, ծակ-փիլիսոփա՞յ թէ ծակ-մտաւորական), պէտք է ստուգել թէ ինչո՞ւ այդպէս կ'ըսէ, ո՞ր կը բնակի (ԱՄՆ, Լիբանան, Հայաստան, Կիպրոս, Պոլկարիա, Յունաստան), ինչպիսի՞ ազգային-գաղափարական դաստիարակութիւն ստացած է (աջ, ձախ, կեղրոն, չէզոք, քրիստոնեայ, պահպանողական, յեղափոխական, աղանդաւորական, ներգործական, կրաւորական), Մելգոնեանէն ի՞նչ կ'ակնկալէ:

Այսպէս, ի հարկէ «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր» եթէ Նիւ Եորք նստած մէկը (որ կրթարանը կը շփոթէ առետրաամտեսական կատոյցի մը հետ), Մելգոնեանէն կ'ակնկալէ տարեկան 10 միլիոն տոլար շահ. անոր համար, եթէ առաքելութիւն յղացքը ունի նիւթական բովանդակութիւն, Մելգոնեանն ալ պէտք է ըլլայ եկամտաբեր հաստատութիւն, ապա Մելգոնեանի գոյութիւնն անգամ անիմաստ է: Բայց, ո՞վ եւ ե՞րբ հայ կրթական հաստատութենէ մը նիւթական ակնկալած է. աւելին, ո՞վ չի գիտեր, որ հայ կրթօճախները կը պահուին ու կը պահպանուին նիւթական գոհողութիւններով, բարեխնամ ու ազգաշէն անհատներու թէ կատոյցներու նիւթաբարոյական աջակցութիւններով:

Նաեւ, ի հարկէ «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր» եթէ Փղոսկրեայ Աշտարակի մէջ ծուարած անձ մը Մելգոնեանի շրջանաւարտներէն կ'ակնկալէ, որ անոնք գրաբարը գիտնան սահուն կերպով, Եզնիկ Կողբացիի «Եղծ Աղանդոց»ը վերլուծեն համոզիչ ձեւով կամ կարդացած ըլլան Խոսրով Անձեաացի կամ Մամբրէ Վերժանոյ: 60-ականներու, 70-ականներու, 80-ականներու եւ 90-ականներու յուշերով ապրող մարդիկ պէտք է լաւ իմանան, որ աշխարհի եւ հետեւաբար նաեւ հայութեան աշխարհաբարդական, քարոյախոզերանական եւ ժողովրդագրական պատկերը հիմնովին փոխուած է. այժմ, իրաւունք չունինք, Մելգոնեանի անցեալի աշակերտները բաղդատելու այսօրուան աշակերտներուն հետ, քանզի այժմու աշակերտներէն շատեր կու գան ոչ-հայկական միջավայրերէ, նոր կը ծանօթանան հայերէնի, կիսատ-պրատ լսած են իրենց պատմութեան մասին, շատեր բաժնուած

ընտանիքներու գաւակներ են, շատեր դատապարտուած էին ձուլուելու՝ հազի հասած են Մելգոնեան: Յետոյ, ո՞վ ըսաւ, որ Երեւանի Պետական Համալսարանի շրջանաւարտներէն բոլորը լաւ հայերէն գիտեն, կարողացած են Նիկողայոս Ադոնց կամ Յակոբ Մանանդեան, կրնան վերլուծել Գրիգոր Պահլաւունի կամ Ֆրիկ:

Վերջերս, Մելգոնեանի շուրջ յարուցուած առաքելութիւն եզրը եւ անկէ քիսած աղմուկը, մեզի կը մղէ այլ հարցադրումի մը. ո՞ր կազմակերպութիւնը, ո՞ր կառոյցը, կամ ո՞ր անհատը իր առաքելութիւնը լիովին կը կատարէ: Անոնք որոնք կ'ըսեն «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարէր», արդեօք իրենք իրենց առաքելութիւնը կը կատարեն: Օրինակ, Հայ Եկեղեցին, Հայաստանի մէջ, աղանդաւորներու դէմ իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, Ս.Գ.Հ.Կ.-ը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, Հ.Յ.Դ.-ը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի ղեկավարութիւնը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, Հայաստանի Արդարադատութեան նախարարութիւնը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեան եւ իր կառավարութիւնը իրենց առաքելութիւնը կը կատարեն՞, հայ մամուլը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, հայ մտաւորականութիւնը (եթէ կայ) իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, հայ պատմաբաններ իրենց առաքելութիւնը կը կատարեն՞, ազգային մարմիններ թէ իշխանութիւններ, միութիւններ թէ միատրոններ իրենց առաքելութիւնը կը կատարեն՞, ամէն հայ անհատ իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞ որպէս հայր թէ մայր (իր զտկին հայ դպրոց տանիլ, եկեղեցի առաջնորդել, պատկանած միութեան ծառայել տրվեցնել, հայ հաւարականութեան օգտակար ըլլալ յանձնարարել), ամէն ուսուցիչ իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞, Փանոսը, Պետրոսը կամ Պօղոսը իրենց առաքելութիւնը կը կատարեն՞, ամէն հայ անոլ իր սերնդագործական առաքելութիւնը կը կատարէ՞ (10 տղայ բերել), օտարի հետ ամուսնացածներ ու ընդհանրապէս չամուսնացածներ իրենց առաքելութիւնը կատարա՞ծ են՞ որպէս հայեր: Ապա, ինչո՞ւ թիրախ ընտրել Մելգոնեանը՝ որ «իր առաքելութիւնը չի կատարեր» եղեր:

Յիսուսի առջեւ, խումբ մը մարդիկ բերին պոռնիկ մը եւ Յիսուսէ արտօնութիւն խնդրեցին, որ զայն քարկոծելով սպաննեն՝ որպէս յանցագործ: Յիսուս ըսաւ, որ այն անհատը իր կեանքին մէջ որեւէ յանցանք չէ գործած, նախ ինք թող առաջին քարը արձակէ. ոչ ոք համարձակեցաւ քար արձակել, քանզի ամէն մարդ իր կեանքին մէջ յանցանք մը ունի անպայման: Հետեւաբար, ոչ ոք Մելգոնեանի առաքելութիւնը թող վիճարկէ, քանի ամէն մարդ բերի է իր կեանքի թէ ազգային առաքելութեան մէջ:

Սակայն, ո՞ր է Մելգոնեանի առաքելութիւնը այսօր. եւ ինչպէ՞ս կը հասկնան այդ յրացքը:

Ա) Տարբեր վայրերէ հայ պատանիներ ու երիտասարդներ մէկտեղել, զանոնք դարձնել մէկ հաւարականութեան, մէկ ժողովուրդի եւ մէկ ընտանիքի գաւակներ: Կիպրոսի մէջ ծանօթացայ ամուլի մը՝ Միեր եւ Անժելա, իրաքահայ Միերն ու պուլկարահայ Անժելան կազմած են ընտանիք՝ շնորհիւ Մելգոնեանին: Անցեալ տարի ունէինք աշակերտուի մը՝ Շնորհիկ, որ մօր կողմէ յոյն է, ունէինք աշակերտ մը՝ Վահան (Հայաստանէն արտագաղթած Յունաստան), անոնք Մելգոնեանը աւարտելէ հոք միասնաբար այժմ կ'ուսանին Հունգարիա՝ երջանիկ տրամադրութեամբ. թող այդպէս մնան՝ շնորհիւ Մելգոնեանին, ամէն տուեալները կային, որ Շնորհիկը յունական վարժարան յաճախէր՝ եթէ չըլլար Մելգոնեանը... եւ հետեւանքը պարզ էր թէ ինչ կ'ըլլար: Եթէ Մելգոնեանը չըլլար պարսկահայ Արմէնն ու արպանահայ Բաթրինը, կամ յունահայ Մանուշակն ու պարսկահայ Արինը, կես-անգլիացի Եուժինն ու արպանահայ Շէլյան ինչպէ՞ս իրարու հետ պիտի ծանօթանային, իրաքանչիւրը օտարութեան գիրկը ինկած պիտի չըլլա՞ր: (Եւ դեռ տասնեակներ են մնան օրինակներ՝ յատկապէս նախորդ սերունդներէն):

Օր նր, առարտական դասարանի աշակերտներ ձեռք-ձեռքի տուած հայկական պար նր կը պարէին. հո՛ն էր Մելգոնեանին առաքելութիւնը կամ մեր ժողովուրդին իսկական միասնականութիւնը, երբ կողք-կողքի էին դարաբաղցի Սարինէն, ամերիկահայ Նայիրին, պարսկահայ Անին, արլանահայ Քարթիին, լիբանանահայ Յակոբը, կիպրահայ Լիլիթը, յունահայ Վերգիմէն, ռումանահայ Կարպիսը, պուլկարահայ Վահանը, անգլիացի Եուժինը, Էջմիածինցի Խաթունը եւ տպատակցի Ահարոնը: Խոնաւ աչքերով մտմտացի.– Հայաստանէն դուրս միայն Մելգոնեանն է, որ հայ ժողովուրդը կը միասնականացնէ. եւ այն ալ երիտասարդներ կը միասնականացնէ: Այդ միասնական ոգիին մէջ գեղեցիկ ոճով հայերէն խօսող պիտի փնտտենք, «ազգային ոգիով տոգորուած» կամ յտոգորուած մա՞րդ պիտի որոնենք: Ի՞նչ հեզմանք:

Արդարեւ, Մելգոնեանի առաջին առաքելութիւնն է՝ հայ երիտասարդներ մէկտեղել, միասնականացնել եւ միատրել:

Բ) 90-ականներուն, յատուկ առաքելութեամբ Լիբանան ժամանեց պուլկարահայ գրագիտուի Սեւտա Սեւանը, որ հետագային դարձաւ Պուլկարիոյ մօտ Հայաստանի դեսպան: Անոր առաքելութիւնը հետեւեալն էր.– միքաբարոյական ու կրթական (դասագիրք, լուսանկար, արխիւ, տեսաերիզ, գրադրան, մանուկ) օժանդակութիւն ապահովել պուլկարահայ զարթօնը ապրող գաղթօճախին, որ կը տատապէր ազգային ոգիի ու դաստիարակութեան պակասէ: Խորհրդային Միութեան տարբարադրումէն ետք Արեւելեան Եւրոպայի հայութիւնը ապրեցաւ ազգային գիտակցութեան ահագանգ նր եւ շատեր սկսան վերադառնալ իրենց ազգային արձատներուն:

Այս պարունակին մէջ, անփոխարինելի եղաւ Մելգոնեանի դերը, ուր սկսան ժամանել պուլկարահայ ու արլանահայ հայորդիներ, որոնք նախապէս անտեղեակ էին իրենց ազգային պատկանելիութենէն: Տասնեակ հայորդիներ հայացան այս կրթօճախէն ներս: Մելգոնեանը նոր աիշ ու աիւն տուաւ նշեալ հայագաղութներուն. անկէ շրջանաւարտներ համայրեցին զաղուրը. Մելգոնեանը եղաւ կենսատրոզ եւ քատրեր հայթաթող ջերմ հայօճախ: Եթէ առաջ առատելարար միջին-արեւելեան հայագաղութները կ'օգտուէին անկէ, ապա հիմա, հայութեան տեղաշարժերուն եւ մարդաշարժերուն հետեւանքով, կրնան օգտուիլ Արեւելեան Եւրոպայի հայագաղութները (Յունաստան, Պուլկարիա, Ալպանիա, Ռումանիա), ինչու չէ, պէտք է ծրագրել նաեւ, նոր արշաւ Լեհաստանի, Չեխիոյ, Ուքրաինիոյ եւ Հունգարիայ ուղղութեամբ:

Ահա Մելգոնեանի միւս առաքելութիւնը՝ երկարածօգել եւ լիցքատրել Արեւելեան Եւրոպայի հայ գաղութներուն ազգային կեանքը:

Գ) Մելգոնեանէն ներս կ'ուսանին հայաստանցի եւ դարաբաղցի աշակերտներ. այս երեւոյթը նոր է, ինչ որ պատճառ դարձած է, որ ոմանք խէք աչքով նային այս խնդրին: Այստեղ կը նկատենք, որ Մելգոնեանի առաքելութիւնը կ'ընդարձակուի եւ կը ստանայ շատ աւելի լուրջ հանգամանք՝ քատրեր պատրաստել Հայաստանի եւ Ղարաբաղի համար: Արդեօ՞ք Հայաստան պէտք չունի հայ սփիւռքը լաւ ճանչցող պետական ու քաղաքական քատրերու: Հայաստանէն ներս, այսօր այդ պաշտօնները վարող անձինք (սփիւռքագէտ, արտաքին գործոց նախարարութիւն) համարեալ չեն ճանչնար սփիւռքը, այդ պատճառով մե՛ծ հաճոյքով կը զբաղին արան-քալանով, անոնց համար սփիւռքը «կթան կով» է, իսկ սփիւռքահայը «նարինջ ուտող»: Մելգոնեանի մէջ, ապագայ հայրենի պետական գործիչը, առիթը ունի լաւապէս հասկնալու սփիւռքին ցաւերն ու մարտահրաւերները, շփուելու սփիւռքահայութեան փոքր ներկայացուցիչներուն հետ, ծանօթանալու սփիւռքի քարդ ու խայտարդէտ խճանկարին, եւ վստահարար ան ապագային պիտի ըլլայ շատ աւելի զգաստ, քարեխիղճ ու շրջահայեաց՝ քան իր նախորդ սերունդը:

Դեռ անլին, մենք որ շատ կը սիրենք խօսիլ Հայաստան–Աֆիոսք միասնականության շուրջ, կը սիրենք պնդել արեւելահայրու եւ արեւմտահայրու միարանության վրայ, կը ճարենք ազգային միացեալ խտելներու մասին, Մելգոնեանը իրայատուկ եւ օրինակելի վայր մը չէ՞ ազգային միասնականության, փոքր մանրակերտը չէ՞ մեր ազգային բարդ ու խճճուած բարտեղին: Ուրեմն՝ Մելգոնեանը ինքնին անբողջական հայութեան մանրապատկերն է, ուրկէ շատ բաներ կարելի է սորվիլ, որուն (աշակերտութեան) շատ բաներ կարելի է սորվեցնել եւ իոն կարելի է մեր ժողովուրդին հոգեբարոյական բարդ դրուածքը փորձարկել:

Ահա Մելգոնեանի այսօրուան երրորդ առաքելութիւնը:

Վերջերս կը գրուցէի աւարտական դասարանի մեր աշակերտներէն Եւոժին Մարքիսի հետ (հօր կողմէ անգլիացի եւ մօր կողմէ՛ հայ), խօսակցութեան ընթացքին ան հեզմեց անգլիական սովորոյթ մը, զարմացած հարցուցի. – ինչու, դուն ի՞նչ ես, ան հաստատօրէն ըսաւ՝ հայ: Իր սենեակը խճճուած է հայկական եռագոյնով եւ հայաստանեան լուսանկարներով յետ «ազգային ոգիով տոգորուած» անձի մը տունէն անլի: Ան յօրուած մըն ալ ստորագրած է «Հայեացք»ին մէջ՝ Մարքիս մականունին առջեւ կցելով Էլչիբեկեան ազգանունը: Անլին, Փետրուար 19–ին ան ներկայ գտնուեցաւ Վարդանանց հերոսամարտին նուիրուած պատարագին՝ Նիկոսիոյ Սբ. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ: Պատարագի ընթացքին երբ զինք տեսայ, աչքերս խոնաւցան, շուրջս փնտռեցի «ազգային ոգիով տոգորուած» սերունդին կիպրահայ ներկայացուցիչները, փիլիսոփաներն ու տեսարանները, փոլիթիքոսներն ու անոնց ձագուկները, ազգային կեանքէ ու ոգիէ փչող մեր դեկավարները, ոչ ոք չկար, քայց կային Նարեկի փոքրիկ ձագուկներն ու Մելգոնեանի աշակերտները, որոնք կ'ամբաստանուին, որ «զուրկ են ազգային ոգիէ», բանզի «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր» եղեր:

Գրասեղանիս վրայ կայ գրքոյկ մը՝ «Դէպի Լոյս Դէպի Բարձունք», բանաստեղծութիւններու այս ժողովածուն լոյս տեսած է 2003–ին՝ Նոր Զուղա (Երան), բանաստեղծութիւնները գրած են Մելգոնեանի երեք սանուհիներ՝ Լուսինէ Առաքելեան (գլխաւորաբար), Արսինիա Նազարի եւ Ալիշիա Նազարի, գրքոյկին «Երկու Խօսք»ը գրած է Նոր Զուղայի հոգեւոր հովիւներէն՝ Տ. Համազասպ քինյ. Առաքելեանը (Լուսինէ Առաքելեանին մեծ հայրը), ան իր բոնուհիին ակնարկելով ի միջի այլոց կը գրէ, «Շուտով բախտ ունեցաւ մի ազնիւ ու քարի օրիորդի միջնորդութեամբ սան գրուելու Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան մէջ, որ լուսաւոր մի փարոս է այդ շրջանում իր փայլուն համբաւով: Այդ շնորհիւ այդ հաստատութեան իմաստասէր եւ շնորհալի տնօրէնուհու եւ ուսուցիչներին յաջողեցաւ յառաջանալ իր դասերի մէջ, որպէս մի ժրագան աշակերտ՝ գոհ թողնելով իր դաստիարակներին: Ահա այսօր մեր աչքերով տեսնում ենք այդ վարժարանից ստացած գրական արդիւնքը իր եւ իր ընկերուհիների առաջին բանաստեղծութիւնները, որոնց համար որպէս գնահատանք ու քաջալերական խօսք գրում են այս երկու տողերը: Նախ շնորհակալութիւն, ուժ եւ կորով են մարթում Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան տնօրէնուհուն եւ վաստակաւոր ուսուցիչներին, որոնք իրենց տիրաւոր շնորհներով՝ հայ մանուկներին թել են տալիս գիտութեան լուսաւոր ճանապարհով ստատնելու դէպի բարձունքը գիտութեան, որոնք փառք ու պարծանք են թերում ոչ թէ միայն իրենց պարագաներին, այլ համայն հայութեան»:

Ո՛չ, ո՛չ, սիրելի Տէր Համազասպ, «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր» եղեր:

Արդարեւ, Մելգոնեանի առաքելութեան մասին խօսելու կամ գրելու համար, նախ պէտք է շփուիլ անոր աշակերտութեան հետ, ծանօթանալ անոր ծայրերուն եւ

ուսանողութեան ազգային կերտուածքին հետ, եւ ոչ թէ Մելգոնեանէն քիչ հեռու՝
ծառերու տակ կամ տուներու մէջ մտիլ ու բամբասել անյագօրէն:
Որպէս եզրակացութիւն. Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը կը կատարէ՞ թէ՞ ոչ:
Ըստ իս, ոչ. Մելգոնեանէն ներս 200-ի փոխարէն պէտք է ուսանին 400
աշակերտներ: Արեւելեան Երոսպայէն գատ պէտք է աշակերտներ ժամանեն
Արեւմտեան Երոսպայէն, ԱՄՆ-էն եւ Լատին Ամերիկայէն: Նոր թափով ու
աշխատանքով սաներ պէտք է հաւաքել Հայաստանէն, Ռուսաստանէն ու
Ղարաբաղէն. պէտք է նոր շէնքեր բարձրացնել եւ նոր հաւատքով գործել յանուն
մեր ժողովուրդին եւ ի խնդիր մեր միասնականութեան: Այս է որ պիտի ուզէին
տեսնել Մելգոնեան անմահ բարերարները:

Այս տարեկիզգրին, ուսուցիչներուն բաժնուեցաւ նոր ու հին աշակերտութեան
ցանկը: Բոլորին ուշադրութիւնը գրաւեց նորայայտ ու տարօրինակ անուն մը՝ Այտա
Կոնգալէզ: Պարզուեցաւ, որ աշակերտուիին Սպանիայէն է. աչքերնիս լոյս: Աւելի
ուշ պարզուեցաւ, որ մեծ հայրը հայ է եւ հայերէն խօսելով ուրախացնելու համար իր
մեծ հօր՝ Այտան եւ իր քոյրը եկած են Մելգոնեան՝ մայրենին սորվելու, հայանալու:
Աւելի ուշ, Կոնգալէզ մականունը վերացաւ եւ Այտան դարձաւ Համբարձումեան (մեծ
հայրը): Ի հարկէ, Սպանիայէն երբ ժամանեց մէկ բառ հայերէն չէր գիտեր:

13 Փետրուարին, աշակերտական հաւաք մը կար. եւ ան, իր մասնակցութիւնը քերաւ
գեղարուեստական յայտագիրին՝ ասմունքելով հայերէն՝ ապշահար ձգելով բոլորս.
Այտան սորված էր Յովհաննէս Թումանեանէն եւ ի զարմանս բոլորին ան
յաջողութեամբ ներկայացուց իրեն յանձնարարուածը, որն էր՝ «Թմկաբերդի
Առումը»-էն հատուած մը. ան ըսաւ.

«Հէ՛յ պարոններ, ականց արէք, թափառական աշուղին»:

Անկասկած, պատասխանատուներ եւ աշակերտներ յուզուած էին, որովհետեւ
Այտան միացած էր մեր ազգային մեծ հաւաքականութեան (թէն ոմանք «ազգային
ոգիով տոգորուած» աշակերտներ չեն ուզեր տեսնել):

Երբ ան կ'ասմունքէր՝ «Հէ՛յ պարոններ», ին կարգիս խօսքս Հ.Բ.Ը.Մ.-ի
ղեկավարութեան ուղղելով միտքէս ասմունքեցի.

«Հէ՛յ պարոններ, ականց արէք, մեր սիրունիկ Այրային

Ան եկած է Մելգոնեան՝ սորվելու իր մայրենին

Եթէ ջնջել կ'ուզէք յիշատակը բարերարներուն մեր անմահ

Գիրցած եղէք, չեք վարտարքն է անմահ, իսկ չեք հոգին՝ ազաւ»:

Անոնք, որոնք կ'ըսեն «Մելգոնեանը իր առաքելութիւնը չի կատարեր», «նախ թող
իրենց մտային, հոգեկան եւ ֆիզիքական տղեղութիւնները տեսնեն եւ ապա ճարեն
Մելգոնեանի առաքելութեան շուրջ:

ԱԻԵՏԻՍ ՈՒԶՍԻԿ

(ԿԻՊՐՈՍ)